



دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی وضعیت عزت نفس، درک از حمایت اجتماعی و ارتباط آن با افسردگی
در زنان HIV مثبت

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
مامایی گرایش بهداشت مادر و کودک

استاد راهنما

سرکار خانم دکتر ماندانا میرمحمد علی نئی

استاد مشاور

سرکار خانم دکتر معصومه امین اسماعیلی

استاد مشاور آمار

جناب آقای دکتر علی منتظری

نگارنده:

مینا فرخی

۱۳۹۵

چکیده فارسی

بررسی وضعیت عزت نفس، درک از حمایت اجتماعی و ارتباط آن با افسردگی در زنان HIV مثبت

زمینه و هدف:

به دلیل الگوی اولیه گسترش HIV/AIDS در مردان، با وجود اینکه امروزه زنان بیش از نیمی از مبتلایان را در سراسر جهان تشکیل می دهند، اما اطلاعات در زمینه مشکلات به ویژه مسائل روان شناختی آنان کمتر می باشد. این در حالی است که زنان HIV مثبت در اکثر جنبه های زندگی وضعیت نامطلوب تری نسبت به مردان دارند، در نتیجه علاوه بر از دست دادن سلامت جسمانی، از نظر روحی-روانی نیز صدمه دیده و مشکلات روانی همچون افسردگی را به میزان بیشتری تجربه می نمایند. عزت نفس و درک از حمایت اجتماعی دو مولفه اثرگذار بر سلامت روان که می توانند نقش مهمی در پیش گیری از مشکلات روحی-روانی از جمله افسردگی داشته باشند و در مطالعات حیطة روان شناختی بیش از سایر مولفه ها مورد توجه قرار دارند، در چنین شرایطی می توانند دستخوش تغییر شوند. با وجود انجام تحقیقات در این زمینه در جمعیت عمومی، وضعیت این دو مولفه در حضور مشکلاتی همچون بیماری ها به ویژه HIV/AIDS به روشنی مشخص نشده و در رابطه با ارتباطشان با افسردگی که شایع ترین اختلال روانپزشکی در بیماران HIV مثبت بوده، نتایج ضد و نقیضی در دست است. بنابراین با توجه به روند رو به افزایش آلودگی زنان به HIV در ایران و فقدان مطالعات کافی در زمینه مسائل روانی این قشر آسیب پذیر، مطالعه حاضر با هدف بررسی وضعیت عزت نفس، درک از حمایت اجتماعی و ارتباط آن ها با افسردگی در زنان HIV مثبت انجام گردید.

روش پژوهش: این مطالعه مقطعی از نوع همبستگی بر روی ۱۶۵ زن HIV مثبت واجد شرایط ورود به پژوهش انجام گردید که جهت دریافت خدمات درمانی به مراکز مشاوره بیماری های رفتاری امام خمینی و شهری وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران مراجعه کرده بودند. ابزار گردآوری داده ها شامل پرسشنامه مشخصات دموگرافیک، پرسشنامه افسردگی بک - ویرایش دوم (BDI-II)، مقیاس عزت نفس روزنبرگ (Rosenberg) و مقیاس چند بعدی درک از حمایت اجتماعی (MSPSS) بود و نمونه گیری به روش در دسترس انجام شد. داده ها با استفاده از آزمون های آماری توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون، آزمون من-ویتنی یو و کروسکال-والیس توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و $P < 0/05$ به عنوان سطح معناداری در نظر گرفته شد.

یافته ها: بر طبق نتایج حاصل از تحقیق ۷/۷۲٪ از زنان HIV مثبت یعنی اکثریت یعنی از آنان از عزت نفس متوسط و ۲/۱۵ درصد از آنان از عزت نفس بالا برخوردار بوده و تنها ۱/۱۲٪ از آنان عزت

نفس پایین داشتند. اکثریت زنان شرکت کننده در پژوهش حاضر (۴۹/۱٪) درک متوسط از حمایت اجتماعی، ۲۹/۱٪ درک پایین و ۲۱/۸٪ نیز درک بالایی از حمایت اجتماعی داشتند. به علاوه مشخص گردید ۶۳/۶٪ زنان HIV مثبت شرکت کننده در پژوهش افسرده هستند که از این میان ۱۶/۴٪ افسردگی خفیف و ۱۳/۹٪ افسردگی متوسط داشته و ۳۳/۳٪ نیز از افسردگی شدید رنج می بردند. تجزیه و تحلیل داده ها بیانگر وجود ارتباط آماری غیر مستقیم معنادار بین افسردگی با عزت نفس ($p < 0/001$ و $r_p = -0/50$) و درک از حمایت اجتماعی ($p < 0/000$ و $r_p = -0/34$) بود.

بحث و نتیجه گیری:

اگرچه با توجه به مقطعی بودن مطالعه حاضر تعیین رابطه علیتی میان مولفه های عزت نفس و درک از حمایت اجتماعی با افسردگی امکان پذیر نبود، اما با توجه به اثبات وجود ارتباط میان این مولفه ها، می توان از این یافته در جهت برنامه ریزی و مداخلات در جهت ارتقا سلامت روان زنان HIV مثبت بهره برد.

کلمات کلیدی: "زنان HIV مثبت"، "افسردگی"، "عزت نفس"، "درک از حمایت اجتماعی"



Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

**Investigation Self-Esteem and Perceived Social
Support status and their relationship with Depression
among HIV-positive women**

A thesis submitted as Partial fulfillment of the requirement

for Master of Science (MSC) Degree

in

Midwifery

By

Mina Farrokhi

Supervisor:

Dr. Mandana Mirmohamad ali

Consultant:

Dr. Maasume Amin-Esmaeili

Dr. Ali Montazeri

No: 847

2016

Abstract

Background and Purpose: Although nowadays women account for more than half of HIV/AIDS patients worldwide, However information about their problems, especially psychological problems is slight. This is due to the initial patten of spread of HIV/AIDS in men. while that HIV-positive women in most aspects of life are in a more adverse situation than men. As a result, not only lose their physical health, but also their mental and psychological health as well as affected and psychological problems such as depression experienced to a greater extent. Self-esteem and perceived social support as two factors that affecting mental health, in such conditions can be change. these factors can play an important role in the prevention of psychological problems, including depression and in the field of psychological studies over other components are considered. In spite of research in this field in general population, The status of these two factors in the presence of problems such as diseases, especially HIV/AIDS are not clearly defined and results in relation to their association with depression the most common psychiatric disorder in HIV-positive patients, are contradictory. Given the rising trend in HIV infection among women in Iran and the lack of adequate researches on psychological problems of this vulnerable group. The present study conducted with the aim of investigation self-esteem and perceived social support status and and their relationship with depression among HIV-positive women.

Materials and Methods: This cross-sectional correlational study was performed on 165 HIV-positive women who had inclusion criteria for the study and were attending to Imam Khomeini and Rey behavioral diseases counseling centers affiliated to Tehran University of Medical Sciences to receive health care. Data collection tools included a demographic questionnaire, Beck Depression Inventory II (BDI-II) Questionnaire, the Rosenberg Self-Esteem Scale and the Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS) and sampling method was convenience. Data were analyzed through descriptive statistics, the Pearson correlation coefficient, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis Test by SPSS software (Version 22). A P-value of less than 0.05 was considered significant.

Findings: According to the results of research, 72/7% of HIV-positive women, the majority of them had moderate self esteem and 15/2% of them had high self-esteem, and only 12/1% of them had low self-esteem. majority of women participating in present study (49/1%) had moderate levels of perceived social support, 29/1% had low

levels and also 21/8% had high levels of perceived social support. In addition, it was found 63.6% of HIV-positive women participating in the study are depressed, Out of which 16.4% were mildly depressed, 13.9% were moderately depressed and 33.3% suffered from severe depression. Analysis of the data indicated that there was a statistically significant indirect correlation between depression and self-esteem ($r_p = -0/50$, $P < 0/001$) and perceived social support ($r_p = -0/34$, $P < 0/000$).

Conclusion: Though this present study was a cross-sectional study and determining causality relation between variables of self-esteem and perceived social support and depression was not possible, but according to proof of link between these variables, these findings can be used in planning and interventions for promotion mental health of HIV-positive women.

Keywords: “HIV”; “AIDS”; “Depression”; “Self-Esteem”; “Perceived Social Support”